

การวิเคราะห์การสืบสานอัตลักษณ์ วัฒนธรรม ของชาวมอญกระทุ่มมีด
ANALYSIS OF THE PRESERVATION OF IDENTITY AND CULTURE OF
THE MON'S KRATHUM MUED

พระครูสมุห์อานนท์ อานนโท และพระใบฎีกาแสงธรรม สุบุญโญ
วัดลาดหลวง จังหวัดนครปฐม

Phra Khru Samuh Anon Ananto and Phra Baidika Saengtham Supanno
Wat Lat Luang, Nakhon Pathom Province
E-mail: panonbunrod@gmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัย “การวิเคราะห์การสืบสานอัตลักษณ์วัฒนธรรมของชาวมอญกระทุ่มมีด” มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการสืบสานอัตลักษณ์มอญในพื้นที่ และ 2) เพื่อวิเคราะห์กระบวนการสืบสานดังกล่าว การวิจัยเชิงคุณภาพนี้ใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนา การตีความ และการสังเคราะห์ พร้อมเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาในบริบท

ผลการวิจัยพบว่า การสืบสานอัตลักษณ์ด้านศาสนา ชาวมอญกระทุ่มมีดมีความเชื่อในการสร้างเจดีย์และบูชาพระเจดีย์ ซึ่งเป็นสัญลักษณ์อนุสรณ์ของพระพุทธเจ้า พุทธศาสนิกชนไม่ได้บูชาเฉพาะวัสดุ แต่ให้ความสำคัญกับพระคุณของพระพุทธองค์ สถานที่หรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับเจดีย์และพระพุทธรูปจึงถูกมองว่าเป็นสิ่งดีงาม วัฒนธรรมที่มีอิทธิพลต่อวิถีชีวิต พิธีกรรมรำผี เป็นกระบวนการถ่ายทอดทางสังคมที่เกิดจากความเห็นพ้องร่วมกัน โดยได้รับการสืบทอดต่อเนื่องในชุมชน คติการปลูกบ้าน การปลูกบ้านของชาวมอญมีเกณฑ์และโลกที่ยึดถือจากประเพณีดั้งเดิม พิธีกรรมทางศาสนาการบูชาและสักการะตามธรรมเนียม ซึ่งสะท้อนคติความเชื่อที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชน ทำให้เห็นถึงการรักษาอัตลักษณ์และวัฒนธรรมของชาวมอญผ่านกิจกรรมและความเชื่อที่ผสมผสานอยู่ในวิถีชีวิตประจำวัน

คำสำคัญ : อัตลักษณ์, วัฒนธรรม, ชาวมอญกระทุ่มมีด

Abstract

The research “Analysis of the Cultural Identity Inheritance of the Mon Krathum Muad” aims 1) to study the inheritance of Mon identity in the area and 2) to analyze the process of such inheritance. This qualitative research uses descriptive, interpretive and synthetic analysis, along with content analysis techniques in context.

The research results found that the inheritance of religious identity, the Mon Krathum Muad people believe in building pagodas and worshipping pagodas, which are symbols of the Buddha's memorial. Buddhists do not only worship materials, but also place importance on the virtues of the Buddha. Places or activities related to pagodas and Buddha images are therefore seen as good things. Culture that influences the way of life The ghost dance ritual is a social transmission process that arises from mutual agreement and has been continuously passed down in the community. The belief in house building The Mon people's house building has criteria and verses that are based on traditional customs. Religious ceremonies, worship and veneration according to tradition, reflect the unique beliefs of the community, showing the preservation of the identity and culture of the Mon people through activities and beliefs that are integrated into their daily lives.

Keywords : Identity, Culture, Mon's Krathum Mued

บทนำ

ชนชาติมอญได้เริ่มตั้งถิ่นฐานในประเทศไทยมาเป็นระยะเวลายาวนาน โดยการอพยพครั้งใหญ่ในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น มอญอพยพมาตั้งบ้านเรือนตามริมน้ำสายสำคัญต่าง ๆ ทั่วภาคกลาง โดยคนมอญเหล่านี้มีการรวมตัวกันตั้งถิ่นฐานในประเทศไทยและมีเอกลักษณ์ที่โดดเด่นในเรื่องวัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อซึ่งถือเป็นเอกลักษณ์ที่โดดเด่นของชนชาติมอญ ดังจะเห็นจากประเพณีต่าง ๆ ในเทศกาลประจำปีของสังคมไทย เช่น ประเพณีวันสงกรานต์ ที่มีการละเล่นสบ้า การปล่อยปลา การแต่งกายแบบมอญ การรำฝีมอญ หรือศิลปะแบบมอญการทำเครื่องปั้นดินเผา สถาปัตยกรรมอัน ได้แก่ วัดวาอาราม เจดีย์เสาหงส์ในวัดมอญ (อรสา เงินฉาย, 2550) ซึ่งประเทศไทยได้มีกลุ่มชาติพันธุ์ที่เข้ามาอยู่ในสังคมไทยหลากหลายกลุ่มชาติพันธุ์ทุก ๆ กลุ่มล้วนแต่มีความแตกต่างกัน กลุ่มชาติพันธุ์แต่ละกลุ่มต่างนำเอารูปแบบการดำรงชีวิต วัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อ และภาษาของตนเข้ามารวมอยู่ด้วย เมื่อกลุ่มชาติพันธุ์ได้เข้ามาอยู่ในสังคมไทยต่างก็มีการปรับตัวเพื่อให้เข้ากับสังคม วัฒนธรรมหลักของไทยทั้งสิ้น ทั้งนี้เพื่อการดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับคนไทยได้อย่างสงบสุขแม้ว่ากลุ่มชาติพันธุ์กลุ่มต่าง ๆ จะมีวัฒนธรรมย่อย เช่น ศาสนา ภาษา วัฒนธรรม ความเชื่อ ฯลฯ นั้นแต่กลุ่มชาติพันธุ์เหล่านี้ก็ยังคงยึดถือวัฒนธรรมของไทยเป็นหลักในการดำรงชีวิต (ทวี ธีระวงษ์เสรี, 2517: 140) โดยความสนใจเรื่องอดีตเกี่ยวกับความเป็นมาของชาติบ้านเมือง มักเป็นเรื่องซ้ำ ๆ ซาก ๆ ว่า “คนไทยมาจากไหน” หรือ “คนไทยไม่ได้อยู่ที่นี้” เพราะถูกขับไล่หรือเพิ่งอพยพเข้ามาในประเทศไทย จนกลายเป็นเรื่องของความเชื่อ (myth) ที่ไม่มีทางจะสอบสวนหาข้อเท็จจริงทางวิทยาศาสตร์ เพราะเป็นเรื่องที่ไปผูกกับคนเพียงกลุ่มเดียว เผ่าพันธุ์เดียวที่ไม่มีทางจะรักษาความบริสุทธิ์ผ่องของสายเลือดให้สืบทอดแต่สมัยโบราณกาลมาจนปัจจุบันได้ โดยย่อก็คือไม่มีทางที่จะเป็นเรื่องของเชื้อชาติ (race) เพียงเชื้อชาติเดียวได้ แม้ทุกวันนี้ก็ไม่มีบ้านเมืองใดหรือ

ประเทศใดในโลกที่จะรักษาความเป็นเผ่าพันธุ์หรือเชื้อชาติเดียวกันไว้ได้ ทำนองตรงข้ามยังมีการผสมผสานของผู้คนหลายกลุ่มเหล่าหลายเผ่าพันธุ์มากขึ้นทุกทีจนอาจกล่าวได้ว่า ยังมีความเจริญทางการคมนาคมจนทั่วทุกแห่งในโลกนี้ มีการติดต่อถึงกันได้อย่างสะดวกสบายนั้น ผู้คนของแต่ละแห่งแต่ละบ้านเทือกก็ยังมีสภาพที่เรียกว่าร้อยพ่อพันแม่ขึ้นทุกเมื่อเชียววัน เพราะฉะนั้นความเชื่อในเรื่องที่ว่าคนไทยเป็นเชื้อชาติบริสุทธิ์ที่สืบต่อมาช้านานนั้นจึงเป็นความเชื่อและความคิดที่ล้าหลัง ไม่ทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลกโดยแท้ แท้จริงแล้วเกือบทุกชาติทุกประเทศที่พัฒนาแล้วในทุกวันนี้มักให้ความสนใจกับเรื่องความเป็นมาของพื้นที่หรือดินแดนที่เป็นมาตฤมิของตนมากกว่าจะไปค้นว่าเผ่าพันธุ์ของพวกตนมีกำเนิดมาจากไหน ทั้งนี้ยอมรับความหลากหลายในเรื่องความเป็นมา (ศรีศักร วัลลิโภดม, 2534: 2-3) ในส่วนของความเป็นมาเกี่ยวกับ ชุมชนมอญต่าง ๆ ที่ตั้งบ้านเรือนอยู่ทั่วไปตามที่ราบลุ่มริมน้ำภาคกลาง ได้แก่ ลพบุรี สระบุรี พระนครศรีอยุธยา นครปฐม กาญจนบุรี ราชบุรี สุพรรณบุรี อ่างทอง นครนายก ปทุมธานี นนทบุรี สมุทรสงคราม สมุทรปราการ สมุทรสาคร กรุงเทพฯ ฉะเชิงเทรา เพชรบุรี ประจวบ เชียงใหม่ ลำพูน ลำปาง ตาก กำแพงเพชร นครสวรรค์ อุทัยธานี นครราชสีมา ชุมพร และสุราษฎร์ธานี ชุมชนมอญกระทุ่มมิต ตั้งอยู่ระหว่างคลองขุนศรี อ.ไทรน้อย จ.นนทบุรี และคลองบางภาษี อ.บางเลน จ.นครปฐม ต้นตระกูลของชาวมอญกระทุ่มมิต ถือกำเนิดมานับได้กว่าศตวรรษ ชาวมอญ จากพระประแดง และสมุทรสาคร ไปหักล้างถางพง ทำนา และตั้งถิ่นฐานในบริเวณที่เรียกว่า กระทุ่มมิต ที่มาของชื่อ กระทุ่มมิต เนื่องจากเป็นพื้นที่ลุ่มมีอาณาบริเวณกว้าง มีต้นกระทุ่มขึ้นเต็มไปหมด เป็นดงกระทุ่มที่กินพื้นที่ ของ อ.บางเลน จ.นครปฐม และ อ.บางบัวทอง (ต่อมาแยกไปเป็น อ.ไทรน้อย) จ.นนทบุรี ชาวมอญบริเวณนี้จึงเรียกว่า มอญกระทุ่มมิต วัดรามัญ หรือ วัดมอญ ในชุมชนมอญกระทุ่มมิตสร้างไว้มีถึง 7 วัด คือ 1) วัดหม่อมแช่ม (วัดสโสมสร) 2) วัดยอดพระพิมล 3) วัดไทรน้อย 4) วัดราษฎร์นิยม 5) วัดบึงลาดสวย 6) วัดเกษตราราม และ 7) วัดบอนใหญ่ โดยแต่ละวัดจะมีเสาหงส์ตั้งเด่นตระหง่านอยู่หน้าวัด ที่แสดงว่าเป็นวัดมอญ ส่วนวัดมอญที่กระจายอยู่ตามชุมชนต่างๆ มีอยู่กว่า 100 วัด ส่วนใหญ่จะตั้งอยู่ในสมุทรปราการ สมุทรสาคร ปทุมธานี นนทบุรี ราชบุรี นครปฐม และกรุงเทพมหานคร (บ้านเมือง, 2565: ออนไลน์)

จากคำบอกเล่าเกี่ยวกับอัตลักษณ์มอญกระทุ่มมิต จากท่านพระครูปัญญานนทคุณ เจ้าอาวาสองค์ปัจจุบันของวัดสโสมสร เกี่ยวกับความเป็นมาของชุมชน กระทุ่มมิต และวัดสโสมสรแห่งนี้ว่าพื้นที่บริเวณวัดสโสมสร ซึ่งเดิมชื่อว่า วัดหม่อมแช่ม แห่งนี้ แต่เดิม เป็นทุ่งราบกว้างว่างเปล่า ครั้นต่อมาได้ครอบครองมอญจากปากลัด จังหวัดสมุทรปราการ และครอบครองมอญ จากจังหวัดสมุทรสาคร ได้พากันมาจับจองที่บริเวณแห่งนี้ และได้ประกอบอาชีพทำนาเป็นหลัก ต่อมาในราว พ.ศ. 2455 หม่อมแช่มกฤดากร ได้ริเริ่มให้ดำเนินการขุดคลอง ในพื้นที่ติดต่อยาวระหว่างตำบลไทรน้อย จังหวัดนนทบุรี กับ ตำบลบางภาษี อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม เพื่อให้ชาวบ้านบริเวณนี้ ได้ใช้ประโยชน์ในการทำนา และติดต่อกับคนต่างถิ่นได้สะดวกขึ้น และคลองแห่งนี้ชาวบ้านเรียกกันว่า คลองหม่อมแช่มเมื่อขุดคลองเสร็จแล้ว หม่อมแช่ม กฤดากร ได้จัดถวายที่ดิน 1 แปลง จำนวน 15 ไร่ เพื่อสร้างวัดน้อมถวายเป็น

แก่พระพุทธศาสนา และเพื่อให้ชาวบ้านในบริเวณนี้ ได้มีสถานที่บำเพ็ญบุญสร้างกุศลของตน ทั้งนี้ ก็เนื่องจากชาวมอญเป็นผู้ที่เลื่อมใสศรัทธา ในพระพุทธศาสนาอย่างแน่นแฟ้น จะเห็นได้ว่า ทุกชุมชนมอญจะต้องมีวัดเป็นศูนย์กลางที่คนมอญแต่ละชุมชนนั้น พร้อมใจการสร้างขึ้น หม่อมเข้ม ท่านนี้ ก็มีเชื้อสายมอญเช่นกัน ท่านก็คงมีทัศนคติแบบมอญ ที่สั่งสมเกี่ยวกับการสร้างบุญบารมี มาแต่ครั้งบรรพบุรุษ จึงได้ดำริให้วัดแห่งนี้ขึ้น ซึ่งชาวบ้านได้เรียกวัดแห่งนี้ว่า วัดหม่อมเข้ม เมื่อสร้างเสร็จแล้ว ก็ได้ไปนิมนต์พระภิกษุเถระ พร้อมกับพระภิกษุและสามเณรจำนวนหนึ่ง มาจำพรรษาที่วัดแห่งนี้ ครั้นออกพรรษาในปีเดียวกัน ก็ได้มีพระภิกษุเนตร อุตตโม เดินทางมาจากกรุงหงสาวดี มาจำพรรษาที่วัดแห่งนี้ และได้ดำเนินการสานต่อจนสำเร็จ (พิศาล บุญผูก, 2565: ออนไลน์) และจากสภาพความเปลี่ยนแปลงของกระแสสังคมที่เกิดขึ้นในปัจจุบันทำให้สังคมวัฒนธรรมของชุมชนชาวมอญกระทุ้มมีมิติลักษณะกึ่งเมืองกึ่งชนบท ทำให้ระบบความคิดของคนในชุมชนแตกต่างกัน บางส่วนต้องการพัฒนาสู่ความทันสมัย บางส่วนต้องการอนุรักษ์วัฒนธรรมดั้งเดิมและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ดำเนินตามครรลองแห่งทาน อันมีคุณธรรมจริยธรรม เป็นสิ่งที่เกื้อกูลสังคมให้ผู้คนดำรงชีวิตอย่างสามัคคีและสันติสุข และตระหนักถึงความสัมพันธ์และความคล้ายคลึงระหว่างวัฒนธรรมมอญกับวัฒนธรรมไทย และเห็นว่าชุมชนไทยเชื้อสายมอญกระทุ้มมีมิติ เป็นชุมชนที่น่ายกย่องด้านการอนุรักษ์แหล่งวัฒนธรรม และมีประเพณีความเชื่อที่ผูกพันต่อชีวิตและความเป็นอยู่ เป็นชนชาติที่มีความเจริญทางด้านวัฒนธรรมสูงและมีวัฒนธรรมเป็นของตนเองที่เด่นชัด และเห็นถึงความสำคัญและคุณค่าของวัฒนธรรมประเพณีเพื่ออนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณี (กนกพร กระจำแสง, 2561: 12)

จากการศึกษาเกี่ยวกับการสืบสานอัตลักษณ์ วัฒนธรรม ของชาวมอญกระทุ้มมีมิติ ผู้ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาตามวัตถุประสงค์ 2 ข้อ คือ เพื่อศึกษาการสืบสานอัตลักษณ์มอญในพื้นที่มอญกระทุ้มมีมิติ และเพื่อวิเคราะห์การสืบสานอัตลักษณ์มอญในพื้นที่มอญกระทุ้ม โดยผู้วิจัยต้องการศึกษาในมุมมองของ อัตลักษณ์ ประวัติความเป็นมา การสืบสานอัตลักษณ์วัฒนธรรมชาวมอญกระทุ้มมีมิติ รวมไปถึงคุณค่าของการสืบสานอัตลักษณ์วัฒนธรรมชาวมอญกระทุ้มมีมิติ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการมุ่งไปสู่การวิเคราะห์เพื่อ ศึกษาคุณค่า วิธีการปฏิบัติ และความสัมพันธ์ระหว่างอัตลักษณ์และวัฒนธรรมของชาวมอญกระทุ้มมีมิติ ซึ่งแนวความคิดนี้จะได้รับจากข้อมูลจากคัมภีร์ หนังสือ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและได้นำมารวบรวม ประมวลสิ่งที่เห็นว่าเป็นสิ่งสำคัญและเป็นประโยชน์ในการทำวิจัยในครั้งนี้ และหวังว่าจะเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่ต้องการศึกษาในเรื่องนี้ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการสืบสานอัตลักษณ์มอญในพื้นที่มอญกระทุ้มมีมิติ
2. เพื่อวิเคราะห์การสืบสานอัตลักษณ์มอญในพื้นที่มอญกระทุ้มมีมิติ

การทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์การสืบสานอัตลักษณ์ วัฒนธรรม ของชาวมอญกระทุ่มมืด” ผู้ศึกษาได้เตรียมแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย

1. วิถีชีวิตของชาวมอญกระทุ่มมืด

วิถีชีวิตของชาวมอญกระทุ่มมืด หรือชาวมอญเป็นกลุ่มเศรษฐกิจที่สำคัญอีกกลุ่มหนึ่งในสังคมไทยในอดีต แม้ว่าชาวมอญจะมีสถานภาพเป็น “ไพร่หลวง” ภายใต้ระบบไพร่ นับตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาจนถึงต้นรัตนโกสินทร์ แต่รัฐไทยก็ให้ความสำคัญเศรษฐกิจต่อชาวมอญพอสมควร ชาวมอญ หรือมอญกระทุ่มมืดจึงสามารถเลือกประกอบอาชีพต่าง ๆ ตามความถนัดของตนเอง ตั้งแต่ช่วงแรกที่อพยพมาประเทศไทย ซึ่งแตกต่างจากแรงงานจีนที่เริ่มเข้ามาเป็นแรงงานรับจ้างโดยตรง อย่างไรก็ตาม แม้ว่าชาวมอญมีบทบาทเป็นผู้ประกอบการสำคัญทางเศรษฐกิจ ทั้งในแง่ผู้ผลิตและผู้ขาย อันมีส่วนขับเคลื่อนการแลกเปลี่ยนและไหลเวียนของสินค้าและเงินตราในระบบเศรษฐกิจ แต่ชาวมอญไม่ได้เป็นผู้กุมอำนาจทางเศรษฐกิจการค้าที่สำคัญของประเทศไทยแบบคนจีน เพราะระบบเศรษฐกิจของชาวมอญมีลักษณะเป็นเศรษฐกิจที่เลี้ยงตนเองได้ กิจกรรมทางเศรษฐกิจส่วนใหญ่จึงหมุนเวียนอยู่ในระบบท้องถิ่นภายในหมู่บ้านของตนหรือบริเวณใกล้เคียงเท่านั้น ส่วนการค้าก็เป็นการรับซื้อสินค้าจากตำบลหนึ่งล่องเรือไปขายยังอีกตำบลหนึ่ง ไม่มีการค้ากับต่างประเทศโดยตรงดังเช่นชาวจีน (สุภรณ์ โอเจริญ, 2541: 85)

ในส่วนของวิถีชีวิตเกี่ยวกับการกำหนดบทบาทและสถานภาพของสมาชิกในครอบครัวของชาวไทยเชื้อสายมอญในอดีตจะกำหนดโดยใช้เพศและระดับอายุเป็นสำคัญ ผู้ชายจะมีบทบาทและสถานภาพสูงกว่าผู้หญิง ผู้อาวุโสจะมีบทบาทและสถานภาพสูงกว่าผู้เยาว์ ผู้ชายมีหน้าที่หาเลี้ยงครอบครัวและมีอำนาจในการตัดสินใจประเด็นในครอบครัว ส่วนผู้หญิงมีหน้าที่อยู่บ้านเลี้ยงลูก ปรนนิบัติสามี และมีหน้าที่ดูแลกิจกรรมภายในบ้านทุกเรื่อง รวมทั้งบริหารเรื่องค่าใช้จ่ายในบ้าน บางครั้งภรรยาอาจทำหน้าที่เป็นตัวช่วยเสริมแรงงานของสามีบ้าง ส่วนผู้อาวุโสพบว่า ในอดีตมีบทบาทเป็น หมอตำแย เป็นหมอสมุนไพร สอนการรำละคร และเป็นที่ปรึกษาของคนในครอบครัว โดยผู้อาวุโสจะได้รับการเคารพจากคนในครอบครัวและชุมชนมาก แต่ในยุคสมัยใหม่ การรักษาพยาบาลแผนโบราณไม่ได้รับความนิยมอีกต่อไป หน้าที่หลักของผู้อาวุโสจึงเป็นการช่วยเหลือดูแลหลาน และการช่วยเหลืองานบ้านเล็ก ๆ น้อย ๆ เท่านั้น

ลักษณะโครงสร้างทางด้านอำนาจของครอบครัวมอญ เป็นโครงสร้างที่เน้นความเป็นใหญ่ของฝ่ายชาย แต่การแสดงออกถึงความเป็นใหญ่ของผู้ชายมอญเป็นภาพลักษณ์ที่ผู้ชายแสดงออกผ่านทางสถานภาพและบทบาททางสังคมเท่านั้น ในทางปฏิบัติ ผู้ชายจะใช้เหตุผลพูดคุยหรือถกเถียงปัญหาในครอบครัว การตัดสินใจเรื่องสำคัญในครอบครัวจะตัดสินใจร่วมกัน ภรรยามักจะตัดสินใจในเรื่องเล็ก ๆ

น้อย ๆ และเป็นเพื่อนคู่คิดของสามี ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า ลักษณะการจัดสรรอำนาจในครอบครัวชาวมอญ มีลักษณะแบบ *Equalitarian* มากขึ้น กล่าวคือ ฝ่ายชายและหญิงมีการใช้อำนาจในการตัดสินใจกิจกรรมของครัวเรือนร่วมกันมากขึ้น ปัจจุบัน การแสดงบทบาทในการหาเลี้ยงครอบครัวของผู้ชายและผู้หญิงมีเท่ากัน สามีชาวมอญให้การยอมรับบทบาทในการทำงานนอกบ้านของภรรยา และให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมภายในบ้าน นอกจากนี้ ทั้งสามีและภรรยาชาวมอญยังถูกคาดหวังจากสังคมให้แสดงบทบาทในเรื่องความซื่อสัตย์ต่อคู่สมรส ตามที่กฎหมายในปัจจุบันให้การรองรับ ประกอบกับหลักคำสอนในศาสนาพุทธและกฎจารีตในการนับถือผีล้วนสอนให้ชาวมอญไม่ประพฤติผิดในกามด้วย โดยสังคมมอญคาดหวังให้พ่อแม่อบรมสั่งสอนลูกให้ปฏิบัติตามค่านิยมที่ชาวมอญให้ความสำคัญมากที่สุด คือ การเคารพผู้อาวุโส รองลงมา คือ การศึกษา ความขยันหมั่นเพียร การยึดมั่นในคุณธรรม ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในครอบครัว การรักษาเกียรติยศของครอบครัวและวงศ์ตระกูล ความมีระเบียบ ความรักในพวกพ้อง ความเป็นตัวของตัวเอง รวมทั้งการสะสมวัตถุเงินทองและความสวดคล้อยในชีวิต พ่อแม่ชาวมอญมักแสดงบทบาทต่อลูกในเรื่องของการเป็นแบบอย่างที่ดีมากที่สุด รองลงมาคือการให้ขวัญกำลังใจ การดูแลทางด้านสุขภาพกายใจ และการอบรมสั่งสอนลูกให้เป็นคนดี ลักษณะการอบรมเลี้ยงดูบุตรของชาวมอญมีลักษณะแบบกึ่งประชาธิปไตย คือ ให้อิสระในบางเรื่องและควบคุมบางเรื่อง กล่าวคือ ให้อิสระในเรื่องการเลือกเรียน อาชีพ คู่ครอง แต่จะควบคุมไม่ให้ลูกเที่ยวเตร่และคบเพื่อนที่ไม่ดี และกำกับดูแลให้ลูกช่วยงานบ้าน โดยชาวมอญพยายามสอนลูกด้วยเหตุผลมากกว่าอารมณ์ เพราะให้ความสำคัญกับลูกมาก ในอดีตพ่อแม่ชาวมอญมักจะอบรมสั่งสอนลูกในเรื่องต่าง ๆ โดยเฉพาะเรื่องการทำงาน เพื่อให้ลูกสามารถสืบทอดอาชีพจากพ่อแม่ได้ ลูกชายมักจะถูกสอนในเรื่องการรู้จักการดำรงชีวิต ลูกสาวมักจะได้รับการอบรมจากแม่เรื่องงานบ้านงานเรือน ส่วนผู้สูงอายุมักจะอบรมสั่งสอนและถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรมของบรรพบุรุษ ความสัมพันธ์ในครอบครัวไทยเชื้อสายมอญในสมัยก่อนจึงมีความใกล้ชิดกันมาก

การที่สภาพสังคมได้เปลี่ยนไปจากสังคมแบบเกษตรกรรมมาเป็นสังคมแบบอุตสาหกรรมนั้น ได้ส่งผลทำให้ลักษณะครอบครัวมอญกระพุ่มมีดในหลายชุมชนเปลี่ยนแปลงไป เมื่อทั้งพ่อและแม่จำเป็นต้องออกไปทำงานนอกบ้าน ครอบครัวที่เป็นครอบครัวเดี่ยวอาจจำเป็นต้องจ้างผู้เลี้ยงดูบุตร หรือนำไปให้บุพการีเลี้ยงดูแทน เมื่อลูกถึงวัยเข้าเรียน พ่อแม่ยังต้องแสวงหารายได้เพิ่มขึ้น เพื่อให้เพียงพอกับรายจ่ายที่จะตามมา โอกาสที่ลูกจะอยู่ใกล้ชิดพ่อแม่ก็น้อยลง ประกอบกับความก้าวหน้าของนวัตกรรมและเทคโนโลยีต่าง ๆ โดยเฉพาะคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตที่ดึงดูดความสนใจของลูกให้ใช้เวลากับสิ่งเหล่านี้ ปัจจัยเหล่านี้ก่อให้เกิดภาวะแปลกแยกระหว่างพ่อแม่และลูกสูง จนเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ลูกขาดที่ยึดเหนี่ยวทางใจ ขาดที่ปรึกษา และนำไปสู่ปัญหาการใช้ยาเสพติด ปัญหาการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร และปัญหาสุขภาพจิตของเด็กในชุมชนมอญในปัจจุบันค่อนข้างมาก นอกจากนี้ ในส่วนของความสัมพันธ์ระหว่างผู้อาวุโสและบุคคลในครอบครัวในยุคปัจจุบัน พบว่า ผู้อาวุโสได้รับการปฏิบัติเลวจากลูกหลานในเรื่องการดูแลเสื้อผ้า การพาไปเที่ยวนอกบ้านค่อนข้างน้อย แต่ยังมีการขอคำแนะนำบ้างในบางครั้งแต่

ไม่บ่อย ส่วนใหญ่ลูกหลานมักมาเยี่ยมเยือน ชื่อของให้รับประทานดูแลสุขภาพและให้ความเคารพ (กลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทย, 2565: ออนไลน์)

2. อัตลักษณ์ที่มีอิทธิพลต่อชาวมอญกระทุ่มมืด

จากการศึกษาอัตลักษณ์ที่มีอิทธิพลต่อชาวมอญกระทุ่มมืด ในพื้นภูมิของชาติพันธุ์มอญกระทุ่มมืด ได้ขยายอาณาบริเวณการอยู่อาศัยไปยังลุ่มน้ำต่าง ๆ และตั้งถิ่นฐานในราชอาณาจักรสยามมายาวนาน โดยชาวมอญมีความเชี่ยวชาญด้านการทำนา ทำสวน และทำการประมง นอกจากนี้ ยังมี ความชำนาญในด้านศิลปกรรมหลากหลายแขนง เช่น การปั้นดิน ภาชนะดินเผา การปั้นอิฐ หรือที่เรียกว่า "อิฐมอญ" และการขึ้นล่องทางเรือ เป็นต้น รวมถึง อาหารการกิน ศิลปะ ภูมิปัญญา อันเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของชาวมอญสืบทอดมาจากบรรพชนจากรุ่นสู่รุ่นอย่างต่อเนื่อง (บุญยงค์ เกศเทศ, 2562) มอญเป็นชนชาติโบราณที่มีความเป็นมายิ่งใหญ่ มีอารยธรรมของตนเอง ซึ่งรวมตลอดไปถึงการรู้จักใช้ภาษาและอักษรที่เป็นของมอญโดยเฉพาะด้วย แม้ว่าความเป็นประเทศของมอญได้สูญเสียนับร้อย ๆ ปีล่วงมาแล้ว แต่ทว่าชาวมอญกลับดำรงรักษาจารีต ประเพณี วัฒนธรรม ในการดำเนินชีวิตในแผ่นดินอื่นได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะการสืบทอดและดำรงไว้ซึ่งอัตลักษณ์แห่งชนชาติมอญ ได้ยาวนานตราบนานนับพันปี คือ "พิธีกรรมทางพุทธศาสนา" ความโดดเด่นของประเพณีและพิธีกรรมทางศาสนาที่คนไทยคุ้นเคยเป็นอย่างดี คือ พิธีแห่หงส์ ธงตะขบ ปลอยนก ปลอยปลา ในช่วงเทศกาลสงกรานต์นี้ แต่ยังมีประเพณีอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนาหลายอย่าง และประเพณีหนึ่งที่น่าสนใจจะเป็นแห่งเดียว คือ “ประเพณีพระทึงบาตร” ของวัดในชุมชนมอญกระทุ่มมืด ซึ่งมีอยู่ด้วยกันทั้งหมดถึง 7 วัด คือ 1) วัดหม่อมแช่ม (วัดสโมสร) 2) วัดยอดพระพิมล 3) วัดไทรน้อย 4) วัดราชบุรณิคม 5) วัดบึงลาดสวาย 6) วัดเกษตราราม และ 7) วัดบอนใหญ่ ส่วนวัดมอญในชุมชนอื่น ๆ นั้นไม่ปรากฏว่ามีประเพณีดังกล่าว โดยประเพณีพระทึงบาตร ถือเป็นจุดศรัทธาอย่างหนึ่ง โดยพระที่ถือธุดงค์บาตรนั้นต้องตั้งจิตอธิษฐานว่าจะถือฉันในบาตรเป็นวัตรเพียงมือเดียว คือ จะนำอาหารทุกชนิดที่จะบริโภคในมือนั้น มารวมกันในบาตรแล้วจึงฉันอาหารนั้น เพื่อไม่ให้ติดในรสชาติของอาหาร ทั้งนี้ พระจะนำบาตรไปส่งให้ญาติโยมบ้านใดบ้านหนึ่งแล้วกลับวัดเลย เรียกว่า ทึงบาตร (พลังจิต, 2565: ออนไลน์) โดยลักษณะดังกล่าวนี้มีความเชื่อมโยงกับ อัตลักษณ์เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในลักษณะความเป็นตัวตนในลักษณะที่เรียกว่า articulated self หรือตัวตนที่มาจากการเชื้อร้อยประกอบกันเข้าจากหลาย ๆ ส่วนเป็นเพียงสิ่งที่ปรากฏในวาทกรรมที่ถูกนำเสนอเป็นการนำขึ้นส่วนหลาย ๆ ชิ้นที่ถูกประกอบรวมขึ้นมาภายใต้บริบทของสถานการณ์หนึ่ง อาจมีการเชื่อมต่อชิ้นส่วนบางชิ้นเข้าด้วยกันเพื่อการแสดงออกของปัจเจกในลักษณะหนึ่ง แต่ในอีกสถานการณ์หนึ่งการแสดงออกของปัจเจกในลักษณะหนึ่ง แต่ในสถานการณ์การหนึ่งการแสดงออกของปัจเจกอาจเป็นอีกรูปแบบหนึ่งก็ได้ขึ้นอยู่กับบริบทของการเชื้อร้อยชิ้นส่วน โดยนัยนี้ปัจเจกจึงเป็นผู้มีความสามารถในการตอบโต้เปลี่ยนแปลงสถานการณ์ได้ด้วย แต่ทั้งนี้สถานการณ์นั้น ๆ ก็เป็นผลผลิตจากสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดมาก่อนหน้านั้นแล้วมนุษย์คนหนึ่ง ๆ จึงเป็นผลรวมของวาทกรรมหลายชุดที่อาจโต้แย้งหรือส่งเสริมกัน

นิยามความเป็นตัวตนจึงมีลักษณะเป็นกระบวนการไม่คงที่ตายตัว เป็นการเลื่อนไหลไปตามสถานการณ์ องค์ประกอบของวาทกรรมแต่ละชุดก็ไม่จำเป็นต้องมีตรรกะที่เชื่อมโยงต่อกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับบริบท แวดล้อม ความเป็นตัวตนจึงเป็นผลผลิตทางสังคมวัฒนธรรมที่เป็นเชิงกระบวนการ และการตีความของปัจเจก ภายใต้บริบททางประวัติศาสตร์ และสังคมในแต่ละช่วงเวลาและสถานการณ์ (Charles F. Keyes, 1997: 152) โดยอัตลักษณ์เชื่อมโยงกับรากฐานของหลายสาขาวิชา โดยแต่ละสาขาวิชาจะนิยามโดยนัยที่ใกล้เคียงกับอัตลักษณ์ อันมีตัวประธาน (Subject/Subjective/ Subjectivism) ปัจเจกชน (Individual/ Individualism) บุคคล (Personality) ตัวตน (Self) ผู้กระทำ (Agency) เป็นต้น ซึ่งคำเหล่านี้พยายามสื่อความหมายที่เหมือนกันทางด้านสภาพของตัวบุคคลที่ก่อตัวขึ้นมา โดยอาศัยความเหมือนกันคือตัวบุคคลและการแสดงออกโดยมักจะกล่าวควบคู่กันกับมโนทัศน์เรื่องอำนาจ จากการนิยามความหมายการสร้างภาพแทนความจริงและการเป็นหนึ่งเดียวกันของสังคมจึงทำให้เราเกิดความเข้าใจอัตลักษณ์ว่าเป็นเรื่องของคุณสมบัติเฉพาะของสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่พยายามสร้างความแตกต่างให้เกิดขึ้นกับอีกสิ่งหนึ่งซึ่งมีการเลื่อนไหลเปลี่ยนแปลงได้ ด้วยเหตุนี้การจะนิยามความหมายให้กับอัตลักษณ์ (Identity) จึงจำเป็นต้องเข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงสภาพทางสังคมในยุคปัจจุบัน โดยเฉพาะยุคโลกาภิวัตน์ (Globalization) เทคโนโลยีการสื่อสารมีความเจริญก้าวหน้าส่งผลต่อรูปแบบการดำเนินชีวิตประจำวันจนต้องทบทวนความรู้สึกที่ตัวเรามีต่อตนเอง ดังนั้นสิ่งต่าง ๆ ที่เคยนิยามหรือให้คุณค่าเกี่ยวกับอัตลักษณ์ย่อมไม่แน่นอน และด้วยเหตุนี้นักสังคมศาสตร์จำนวนไม่น้อยตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับอัตลักษณ์ที่สัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมและความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีว่าสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนกระทบการนิยามอัตลักษณ์ในรูปแบบใหม่ ๆ ทั้งสิ้น (ศรีธัญญา กิตติวัฒน์โชติ, 2557: 9)

นอกจากนี้ หากเลือกนิยามตนเองและแสดงตนต่อผู้อื่นหรือสังคมว่าตัวเราเป็นใครนั้นจึงเป็นกระบวนการการเลือกใช้และแสดงออก อันจะทำให้รู้ตัวว่าเราเหมือนหรือแตกต่างจากคนอื่นหรือกลุ่มอื่นได้อย่างไร โดยผ่านระบบของการใช้สัญลักษณ์ (Symbol) หรือเครื่องหมายอัตลักษณ์ (Identities Markers) ซึ่งเป็นสื่อองค์ประกอบกันและกันทั้งด้านอารมณ์ความรู้สึกภายในตัวเราและกระบวนการของโลกภายนอกที่เราเกี่ยวข้อง เพราะมนุษย์เลือกใช้ความหมายหรือเปลี่ยนแปลงความหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเองทั้งในกระบวนการที่ตนสัมพันธ์กับโลกและที่เกี่ยวข้องกับตนเองที่ซ้อนทับกันอยู่ ดังนั้นจึงมีการจัดแบ่งประเภทของอัตลักษณ์เป็น 2 ระดับ คือ ระดับตัวบุคคล (Personal Identity) และระดับสังคม (Social Identity) เช่น การที่สังคมกำหนดบทบาทหน้าที่และตำแหน่งทางสังคมให้กับเรา อันได้แก่ บทบาทความเป็นลูก บทบาทความเป็นเพื่อน และบทบาทในตำแหน่งในที่ทำงาน เป็นต้น ระบบคุณค่าที่ติดตัวเรามาตั้งแต่เกิด ทำให้เราเรียนรู้และเลือกที่จะนิยามตนเองให้เหมาะสมในสังคม และมีการเลื่อนไหลปรับเปลี่ยนไปตามบริบท เช่น เมื่ออยู่ในครอบครัวก็จะมีบทบาทเป็นลูก เป็นพี่เป็นน้อง ซึ่งบางครั้งบทบาทและตำแหน่งอาจทับซ้อนกัน เช่น เราเป็นนักศึกษาในขณะที่เป็นสมาชิกของกลุ่มเพื่อนในชั้นเรียนเดียวกัน เป็นต้น

ดังนั้น สัญลักษณ์ที่เราเลือกใช้เพื่อยามตนเองทั้งต่อสังคมและต่อตัวเอชนั้นเกิดขึ้นได้โดยผ่านระบบการสร้างภาพตัวแทนความจริง (Representation) เพราะการแสดงออกถึงความสัมพันธ์ต่าง ๆ จะกระทำโดยผ่านระบบสัญลักษณ์ที่มีหลายรูปแบบ เช่น คนเลือกแต่งกายเพื่อแสดงความเป็นสมาชิกของสถาบัน หรือแต่ละสถานศึกษามีการเลือกใช้สี สัญลักษณ์หรือรูปแบบที่แตกต่างกันออกไป ก็เพื่อแสดงความเป็นตัวตนให้กับตัวบุคคลรับรู้ แต่อย่างไรก็ตามการที่เรามองตัวเราและพยายามเลือกนิยามเพื่อแสดงความเป็นตัวตนของแต่ละบุคคลกับสิ่งที่คนอื่นมองเห็นในตัวเราว่าเป็นอย่างไรนั้นอาจไม่สอดคล้องกันเสมอไป อัตลักษณ์เกิดขึ้นจากการปฏิสังสรรค์ที่ระหว่างบุคคลในสังคมและภายในตัวเอง ในแต่ละคนอาจมีอัตลักษณ์ที่หลากหลาย แต่จะมีการเลือกเอาเพียงอัตลักษณ์ใดอัตลักษณ์หนึ่งที่ตนยอมรับเพื่อนำมาใช้ภายใต้เงื่อนไขของบริบทในช่วงเวลาและพื้นที่และตัวบุคคลเป็นผู้กำหนดอัตลักษณ์ตนเองหรือสังคมกำหนดตำแหน่งแห่งที่ให้กับบุคคลได้ การกำหนดอัตลักษณ์นี้เกิดขึ้นในกระบวนการคิดที่เกี่ยวข้องกับระบบของความแตกต่าง ความหลากหลายและการตั้งคำถามที่ว่าอัตลักษณ์ที่จะสร้างขึ้นนั้น มีความเชื่อมโยงกับสังคมอย่างไร ดังนั้นอัตลักษณ์กับสังคมจึงแยกจากกันไม่ออกเนื่องจากการนิยามความเป็นตัวตนของอัตลักษณ์นั้นต้องมีการอ้างอิงกับสังคม แม้จะเป็นในระดับตัวบุคคลก็ยังคงมีการนิยามตนเองว่ามีตำแหน่งแห่งที่หรือมีบทบาทอย่างไรในสังคมที่บุคคลอาศัยอยู่ (ณัฐพล ธรรมสมบัติ, 2557: 10-11)

3. วัฒนธรรมที่มีอิทธิพลต่อชาวมอญกระทุ่มมืดในสังคมปัจจุบัน

วัฒนธรรมที่มีอิทธิพลต่อชาวมอญกระทุ่มมืดในสังคมปัจจุบัน พบว่า ในการค้นพบเอกสารได้ค้นหาเนื้อหาวัฒนธรรมที่มีอิทธิพลต่อชาวมอญกระทุ่มมืดในสังคมปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับวัฒนธรรมชาวมอญกระทุ่มมืดที่เน้นพิธีกรรมต่าง ๆ ที่มีต่อสังคมในปัจจุบันที่เกิดขึ้นในกลุ่มพุทธศาสนิกชน บางพิธีก็รับความเชื่อมาจากศาสนาพราหมณ์เข้ามาเสริม บางพิธีก็รับอิทธิพลมาจากศาสนาพราหมณ์โดยตรงที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะพิธีกรรมทางศาสนาพราหมณ์สนองความต้องการของประชาชนได้มากกว่าพิธีกรรมในศาสนาพุทธกล่าวคือพิธีกรรมและคำสอนในศาสนาพุทธมุ่งด้านจริยธรรมและการใช้เหตุผล โดยเน้นการพึ่งตนเองหรือสติปัญญาของมนุษย์ การทำพิธีจึงมีลักษณะเป็น “บุญ” คือ มุ่งความสุขใจที่ได้กำจัดกิเลสของตนเองมากกว่าอย่างอื่น เช่น พิธีทอดกฐิน พิธีทอดผ้าป่า เป็นต้น ส่วนพิธีกรรมทางศาสนาพราหมณ์แสดงถึงการยอมรับความมีอยู่ของอำนาจภายนอกในรูปแบบต่าง ๆ ลักษณะของพิธีมุ่งสร้างอำนาจภายนอกที่เหนือกว่า เช่น อำนาจของเทพเจ้า เพื่อกำจัดปกป้องอำนาจภายนอกที่ร้ายแรงอย่างอื่น และให้อำนาจที่เหนือกว่านี้ช่วยอำนวยความสะดวกแก่ผู้ประกอบพิธีด้วย ลักษณะพิธีจึงแสดงให้เห็นความสูงต่ำระหว่างสิ่ง 2 สิ่ง เช่น ผีกับเทวดา สวรรค์กับนรก ข้างขึ้นกับข้างแรม เป็นต้น สิ่งที่สูงกว่าได้รับการมองว่าเป็นสิ่งที่เปี่ยมมงคลและบริสุทธิ์ (สุวิทย์ ทองศรีเกตุ, 2524: 39-49) พระพุทธศาสนาเริ่มต้นขึ้นมาด้วยการค้นคิดหาหนทางออกจากทุกข์ของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จึงประกอบด้วยความคิดที่เน้นในหลักที่เป็นเหตุและผล หลังจากที่พระพุทธศาสนาได้เผยแผ่เข้ามายังดินแดนสุวรรณภูมิแล้ว ในเวลานั้นมีการนับถือภูตผีเทวดาอยู่ค่อนข้างมาก เมื่อมีการผสมผสานความเชื่อและเปลี่ยนแปลงความคิดให้เป็นแบบพุทธแล้ว

พุทธศาสนิกชนจึงยอมรับการประกอบพิธีกรรมเป็นสิ่งที่ควรมุ่งมั่น และยังช่วยเหลือกันและกัน ให้สามารถดำรงอยู่ได้จนถึงปัจจุบัน ในส่วนนี้มีปราชญ์ท่านหนึ่งได้ให้ความกระจ่างว่า “...ธรรมดแล้ว ศาสนาก็เปรียบดั่งไม้ใหญ่ต้องมีแก่น กระพี้ และเปลือกหุ้มอยู่... เมื่อถากเปลือกและกระพี้ออกแล้วก็จะเห็นแก่น เมื่อเปลือกกระพี้ถูกถากออกแล้ว ก็จะงอกขึ้นมาใหม่ให้กลับคืนสภาพเดิม...” (เสฐียร โกเศศ, 2524: 198) โดยส่วนที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมของมอญกระพี้จะมีจะเป็นในเรื่องของ พิธีกรรมทางศาสนาที่มีขั้นตอนที่ชัดเจนมีพระเป็นผู้ประกอบพิธีบุคคลผู้ทำพิธีสามารถทำพิธีได้จะเป็นใครก็ได้ทำแทนกันได้และมีวัตถุประสงคเพื่อจรรโลงสืบทอดศาสนานำความเจริญรุ่งเรืองหรือความสุขสบายมาให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง ส่วนไสยศาสตร์ ผู้ประกอบพิธีจะต้องเป็นบุคคลเฉพาะ ทำแทนกันไม่ได้ มีวัตถุประสงคกำหนดไว้ชัดเจนเพื่อบุคคลใดบุคคลหนึ่งโดยเฉพาะ ไม่ได้เป็นการประกอบพิธีเพื่อความเจริญรุ่งเรืองของสังคมโดยรวม (อมรา พงศาพิชญ์, 2541: 41) โดยวัฒนธรรมที่พูดถึงเกี่ยวกับพิธีกรรมต่างดังนี้

1. พิธีไหว้ครู/ครอบครู นับตั้งแต่สมัยโบราณคนไทยเราให้ความเคารพนับถือครูบาอาจารย์มาตลอดเมื่อนักเรียนจะเข้าเรียนสรรพวิชาการต่าง ๆ จากผู้เป็นครูจะต้องมีการมอบตัวเป็นศิษย์ ครั้นพอเรียนจบวิทยการนั้น ๆ แล้วก็มักจะต้องมีพิธีการครอบครูให้บรรดาศิษย์ทั้งหลายเพื่อเป็นขวัญและกำลังใจ ว่าผู้ที่เป็นครูนั้นได้ประสิทธิประสาทความรู้จนครบถ้วน สามารถนำวิชาการเหล่านั้นไปใช้ในการประกอบสัมมาอาชีพได้ และยังเป็นกรการรำลึกนึกถึงพระคุณของครูผู้สอน และบูรพาจารย์ที่ท่านได้ล่วงลับไปแล้วให้อวยชัยให้พรให้ศิษย์ได้รับความเจริญในวิชาชีพนั้น ๆ พิธีไหว้ครูจึงมีวัตถุประสงคให้สาธุศิษย์ทุก ๆ ท่าน ร่วมแสดงความกตัญญูตเวที เสริมบารมีเพื่อความเป็นสิริมงคลโดยพร้อมเพรียงกันจะเห็นว่า ศาสตร์โบราณของไทยทุกอย่างจะต้องมีการไหว้ครู ไม่ว่าจะเป็นวิชาดาบ วิชามวย วิชาการดนตรีและนาฏศิลป์ วิชาช่างฝีมือต่าง ๆ ฯลฯ การไหว้ครูแต่ละครั้งจะต้องเริ่มด้วยการนมัสการพระพุทธ พระธรรม และพระสงฆ์ ซึ่งในแต่ละวิชาล้วนแล้วแต่ไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับศาสนาพุทธ แต่ประการใด การไหว้ครูโดยใช้การเจริญพุทธคุณในศาสนาโบราณต่าง ๆ (รายงานพิเศษกองบรรณาธิการ, 2544: 19)

2. พิธีเจริญพระพุทธมนต์/พิธีสวดมนต์คือการกล่าวคำศักดิ์สิทธิ์อันมีฤทธิ์อำนาจเหนือชีวิตจิตใจ ได้แก่ การสรรเสริญพระรัตนตรัย และมนต์ของพระพุทธเจ้า (พระพุทธมนต์) อันถือว่าเป็นเครื่องป้องกันภัยอันตราย และเกิดความเจริญ โดยสวดเป็นภาษามคธ อาจสวดเป็นกิจวัตรเพื่อให้เกิดสวัสดิมงคลแก่ตน หรือสวดในโอกาสพิเศษอื่น ๆ ซึ่งถือว่าเป็นการประกอบกุศลวิธี โดยส่วนมากนิยมมนต์พระภิกษุมาเจริญพระพุทธมนต์ บทที่ใช้สวดมีหลายแบบและที่ต้องสวดคือบทนมัสการพระคือ นะโม เพราะเป็นบทไหว้บรมครูของโลก ส่วนพิธีสวดมนต์ ในบริบทของร่างทรงเป็นการกล่าวคาถาศักดิ์สิทธิ์ทั้งที่เป็นภาษามคธและภาษาไทยโดยเลือกมาเป็นบางบทนอกจากบทสรรเสริญพระรัตนตรัย เช่น คาถาชินบัญชร คาถาबारมีสามสิบห้า คาถาบูชาเทพต่าง ๆ คาถาป้องกันภัย คาถาขอพรต่าง ๆ คาถากำจัดสิ่งไม่เป็นมงคลออกจากกาย โดยมีวัตถุประสงคเพื่อป้องกันตัวจากภัยต่าง ๆ ขอพร และขจัดสิ่งไม่ดีออกจากร่างกาย (แปลก สนธิรักษ์, ม.ป.ป.: 3-6.)

3. พิธีชุมนุมเทพ การอัญเชิญเทวดาทุกชั้นฟ้าและดิน โดยการอ่านโองการ และบทเจริญคุณ เพื่อมารับเครื่องบวงสรวง และอัญวยวยพรให้แก่เหล่าร่างทรง ในพิธีไหว้ครู ก่อนทำพิธีรำเบิกบายศรี

4. พิธีเบิกบายศรี-โห่บายศรี เบิกบายศรี พิธีเจิมและห่มบายศรีด้วยผ้าสีต่าง ๆ ที่สวยงาม ก่อนการเวียนเทียน มีแวนเวียนเทียน เป็นเครื่องประกอบรอบบายศรี บายศรีเป็นคำเขมรปนสันสกฤต หมายถึงข้าวขวัญ จัดไว้ในกระทงใบตอง ภายหลังหมายถึงกระทงใส่เครื่องสังเวย การจัดบายศรีเป็นอย่างพราหมณ์ที่รับเข้ามาในพิธีพุทธแล้วรวมกับพิธีที่เป็นระบบความเชื่อท้องถิ่น เริ่มพิธีโดยจุดเทียนที่แวน แล้วส่งให้ผู้เข้าร่วมพิธีที่นั่งล้อมวงอยู่และส่งต่อ ๆ กันไปให้แวนเวียนเทียนรอบเป็นทักษิณาวรรตจนครบ 3-5-7 หรือ 9 รอบ โห่บายศรี เป็นการนำบายศรีชนิดต่าง ๆ ขึ้นสู่ศาลเพียงตา ก่อนการทำพิธีบวงสรวง (รายงานพิเศษศิลปวัฒนธรรม, 2546: 72.)

5. พิธีทำบุญเลี้ยงพระ การทำบุญเลี้ยงพระ ตามปกติที่ทำกัน มักนิมนต์พระภิกษุสงฆ์มาเจริญพระพุทธมนต์ ในสถานที่ที่ประกอบพิธีในตอนเย็น เรียกกันอย่างสามัญว่าสวดมนต์เย็น รุ่งขึ้น เวลาเช้า (บางกรณี เวลาเพล) ถวายภัตตาหารแก่พระภิกษุสงฆ์ที่เจริญพระพุทธมนต์ เมื่อเย็นวานนั้นเรียกกันว่า เลี้ยงพระเช้า (เลี้ยงพระเพล) หรือฉันเช้า (ฉันเพล) และในคราวเดียวกันก็มีการตักบาตรด้วย บางคนมีเวลาน้อย ย่นเวลามาทำพร้อมกัน ในวันเดียวในตอนเช้าหรือตอนเพลตามความสะดวกโดยนิมนต์พระภิกษุสงฆ์ มาเจริญพระพุทธมนต์ก่อนจบแล้วถวายภัตตาหารให้เสร็จสิ้นในเวลาเดียวกัน อย่างนี้เรียกว่า ทำบุญเลี้ยงพระ การทำบุญเลี้ยงพระ เป็นพิธีกรรมอย่างหนึ่งของชาวพุทธ ในการทำบุญนั้นมักนิมนต์พระสงฆ์มาเจริญพระพุทธมนต์ ในตอนเย็น ซึ่งเรียกกันว่า สวดมนต์เย็น พอรุ่งขึ้นก็มีการถวายภัตตาหารแด่พระสงฆ์ ถ้าเป็นเวลาเช้า ก็เรียกว่า เลี้ยงพระเช้า ถ้าเป็นเวลาเพลก็เรียกว่าเลี้ยงพระเพล ซึ่งชาวพุทธนิยมทำบุญเลี้ยงพระกัน ในงานมงคล เช่น งานขึ้นบ้านใหม่ งานวันครบรอบวันเกิด งานวันมงคลสมรส และงานอวมงคล เช่น ทำบุญในงานพิธีศพ หรือพิธีเกี่ยวกับการตาย เป็นต้น (บ้านจอมยุทธ, 2565: ออนไลน์)

6. พิธีบวงสรวงศาลเพียงตา พิธีบวงสรวงหน้าโต๊ะหมู่บูชาพระพุทธรูป การมอบให้ (แก่สิ่งศักดิ์สิทธิ์) เพื่อหวังสิ่งหนึ่งสิ่งใด (จากสิ่งศักดิ์สิทธิ์) จุดประสงค์ทั่วไปของการบวงสรวงและการเซ่นสังเวยนี้คือเราให้สิ่งหนึ่งสิ่งใดที่เราไม่ต้องการไปเพื่อที่จะได้สิ่งหนึ่งสิ่งใดที่เราต้องการมา มีวัตถุประสงค์ 2 อย่าง อย่างแรกเพื่อให้ได้บางสิ่งบางอย่าง เช่น ชัยชนะ อีกอย่างคือเพื่อขับไล่หรือขจัดสิ่งที่ไม่ต้องการบางอย่าง เช่น ภูติผีปิศาจ วิญญาณชั่วร้าย การบวงสรวง แบ่งออกเป็น 2 ชนิด ประกอบด้วย ชนิดที่ 1 การบวงสรวงด้วยใจ โดยไม่ขอสิ่งตอบแทน แม้ผู้ให้จะไม่ต้องการขอสิ่งใดจากสิ่งศักดิ์สิทธิ์ แต่การมอบให้ชนิดนี้ก็ทำให้เกิดการยึดเหนี่ยวสัมพันธ์ภาพระหว่างผู้ให้ กับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ซึ่งในท้ายที่สุดก็ต้องนำไปสู่ผลประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่ง ชนิดที่ 2 การอ้อนวอนต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ด้วยความเชื่อมั่นหรือด้วยความหวังว่าเมื่อได้ใช้สิ่งของบวงสรวงแล้ว ผู้บวงสรวงจะสามารถชักจูง อ้อนวอน ล่อหลอกหรือแม้แต่บังคับขู่เข็ญให้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ประสิทธิประสาทสิ่งใดสิ่งหนึ่ง (หรือหลายสิ่ง) ให้ตามที่ต้องการ ส่วนการ

บวงสรวงด้วยพลังจิตจะได้ทั้งความคิด สิ่งของการกระทำและได้ผลยิ่งกว่าการบวงสรวงด้วยวัตถุ เพราะเป็นพลังที่กลั่นกรองมาแล้ว แต่ปัจจุบันยังต้องใช้ของจริงในการบวงสรวงอยู่เพราะคนส่วนมากยังไม่สามารถรวบรวมพลังจิตให้กล้าแข็งมากพอที่จะทำให้เกิดภาพในจินตนาภาพมีสภาพเดียวกับของจริงได้เครื่องเช่นสังเวศสำคัญชนิดหนึ่งที่ใช้ในพิธีกรรมเกือบทุกชนิด ได้แก่ ของเหลว เช่น น้ำ น้ำมัน ไวน์ เหล้าหมัก เปียร์ไปจนถึงเลือด ในหลายลัทธิความเจ็บปวด ความทุกข์ยากและเลือด ถูกจัดว่าเป็นของบวงสรวงที่ดี กลิ่นหอมเป็นเครื่องเช่นสำคัญเช่นกัน ใช้เผาในพิธีกรรม เพื่อสร้างบรรยากาศหรือเพื่อขับไล่พลังร้าย ภูตผีปิศาจ หรือเพื่อทำให้สิ่งศักดิ์สิทธิ์พอใจ เช่น รูปหอม กายาน หรือเครื่องหอมพวกยางไม้ กิ่งไม้ ใบไม้ น้ำมันหอมจากสัตว์ ฯลฯ การเผาไฟ จุดไฟ เช่นเทียนไข คบไฟ กองไฟ ตะเกียง ก็จะทำให้พิธีกรรมนั้นขลังยิ่งขึ้น บางทีมีการเผาอาหาร เผากระดาษเพื่อเซ่นไหว้ วัตถุบางอย่างก็นิยมใช้เป็นเครื่องบวงสรวง เช่น บุหรี่ เหล้า หนังสือ รูปภาพ ตุ๊กตา ของเด็กเล่น กังหัน รูปปั้นสัตว์ (Denny, Sargent, 2541: 41)

ระเบียบวิธีวิจัย

การดำเนินการวิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์การสืบสานอัตลักษณ์ วัฒนธรรม ของชาวมอญกระทุ่มมืด” ในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีการวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิเคราะห์การสืบสานอัตลักษณ์ วัฒนธรรม ของชาวมอญกระทุ่มมืด (Documentary Research) ทั้งในส่วนที่เป็นหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และปฏิบัติการ มีวิธีการและขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับต่อไปนี้

1. ศึกษาข้อมูลจากเอกสารชั้นปฐมภูมิ (Primary Source) ได้แก่ ข้อมูลจากศึกษาการวิเคราะห์การสืบสานอัตลักษณ์ วัฒนธรรม ของชาวมอญกระทุ่มมืด
2. ศึกษาข้อมูลจากเอกสารชั้นทุติยภูมิ (Secondary Source) ได้แก่ ส่วนที่เป็นคำอธิบายจากเอกสาร หนังสือ และตำราต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์การสืบสานอัตลักษณ์ วัฒนธรรม ของชาวมอญกระทุ่มมืด ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร (Documentary Research) โดยวิเคราะห์ 1) การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive analysis) 2) การตีความหมาย (Interpretation) และ 3) การสังเคราะห์ (Synthesis) เกี่ยวกับการวิเคราะห์การสืบสานอัตลักษณ์ วัฒนธรรม ของชาวมอญกระทุ่มมืด โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบท (Content Analysis Technique) เพื่อนำเสนอเกี่ยวกับการวิเคราะห์การสืบสานอัตลักษณ์ วัฒนธรรม ของชาวมอญกระทุ่มมืด

ผลการวิจัย

1. ผลศึกษาการสืบสานอัตลักษณ์มอญในพื้นที่มอญกระทุ่มมืด พบว่า คุณค่าด้านศาสนาของชาวมอญกระทุ่มมืด สิ่งที่แสดงคุณค่าด้านศาสนาของชาวมอญกระทุ่มมืด มีความเชื่อและนิยมในการสร้างเจดีย์ และบูชาพระเจดีย์ พุทธศาสนิกชนมิได้ถือว่าได้กราบไหว้บูชาวัตถุเหล่านั้น แต่บูชาสักการะพระพุทธรูป และพระคุณของพระองค์ เป็นสิ่งอนุสรณ์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ในบรรดาสิ่งที่ชาวพุทธกำหนดขึ้นเป็นสิ่งระลึกถึงพระพุทธรูป เช่น พระสกลเจดีย์ พระแท่นได้นันพระศรีมหาโพธิ์ และสัญลักษณ์ของความดี ตั้งแต่มีการสร้างพระพุทธรูปขึ้นในโลกกว่า 2,000 ปีแล้วล้วนแต่มีผู้ใช้พระพุทธรูปไปในทางความดีงานสถานที่หรือกิจกรรมใดที่มีพระพุทธรูปเข้าไปเกี่ยวข้องด้วยก็กลายเป็นสถานที่หรือกิจกรรมที่ดีงาม

2. ผลการวิเคราะห์การสืบสานอัตลักษณ์มอญในพื้นที่มอญกระทุ่มมืด พบว่า อิทธิพลต่อวิถีชีวิตของชาวมอญกระทุ่มมืด 1) การถ่ายทอดพิธีกรรมการรำผีที่มีต่อวิเคราะหวัฒนธรรมที่มีอิทธิพลต่อวิถีชีวิตของชาวมอญกระทุ่มมืดการถ่ายทอดนั้นเป็นกระบวนการที่สังคมเห็นพ้องต้องกันว่าควรประพฤติปฏิบัติตน มีการสืบทอดกันต่อ ๆ มา โดยเป็นการถ่ายทอดในสังคมเดียวกัน การถ่ายทอดพิธีกรรมการรำผี 2) คติความเชื่อการปลุกบ้านของชาวมอญที่มีต่อวิเคราะหวัฒนธรรมที่มีอิทธิพลต่อวิถีชีวิตของชาวมอญกระทุ่มมืด โดยการปลุกบ้านของชาวมอญกระทุ่มหรือมอญทั่วไปต้องมีเกณฑ์ โฉลกตามที่ปฏิบัติสืบทอดกันมา 3) คติความเชื่อพิธีกรรมทางศาสนาของชาวมอญที่มีต่อวิเคราะหวัฒนธรรมที่มีอิทธิพลต่อวิถีชีวิตของชาวมอญกระทุ่มมืดคติความเชื่อพิธีกรรมทางศาสนา โดยพิธีกรรมนั้น เป็นการการบูชา การสักการะ การจัดงานอันเป็นแบบอย่างหรือตามธรรมเนียมของคนในกลุ่มนั้น

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลศึกษาการสืบสานอัตลักษณ์มอญในพื้นที่มอญกระทุ่มมืด พบว่า คุณค่าด้านศาสนาของชาวมอญกระทุ่มมืด สิ่งที่แสดงคุณค่าด้านศาสนาของชาวมอญกระทุ่มมืด มีความเชื่อและนิยมในการสร้างเจดีย์ และบูชาพระเจดีย์ พุทธศาสนิกชนมิได้ถือว่าได้กราบไหว้บูชาวัตถุเหล่านั้น แต่บูชาสักการะพระพุทธรูป และพระคุณของพระองค์ เป็นสิ่งอนุสรณ์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ในบรรดาสิ่งที่ชาวพุทธกำหนดขึ้นเป็นสิ่งระลึกถึงพระพุทธรูป เช่น พระสกลเจดีย์ พระแท่นได้นันพระศรีมหาโพธิ์ และสัญลักษณ์ของความดี ตั้งแต่มีการสร้างพระพุทธรูปขึ้นในโลกกว่า 2,000 ปีแล้วล้วนแต่มีผู้ใช้พระพุทธรูปไปในทางความดีงานสถานที่หรือกิจกรรมใดที่มีพระพุทธรูปเข้าไปเกี่ยวข้องด้วยก็กลายเป็นสถานที่หรือกิจกรรมที่ดีงาม สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระพุฒินันท์ รสโย (2562: ก) ได้ทำวิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์อัตลักษณ์ของชุมชนลาวครั้งตามหลักพระพุทธศาสนาในจังหวัดนครปฐม” ผลการวิจัยพบว่า การเริ่มต้นของชาติพันธุ์ลาวครั้ง เป็นการรวมกลุ่มกัน 5 กลุ่มซึ่งประกอบด้วย ลาวโซ่ง ลาวเวียง ลาวครั้ง คนจีน แล้วก็มีมอญ ซึ่งตอนหลังหลัก ๆ ของกลุ่มคือ ต้องการสร้าง ประเพณี และวัฒนธรรมใหม่ จะเห็นว่า

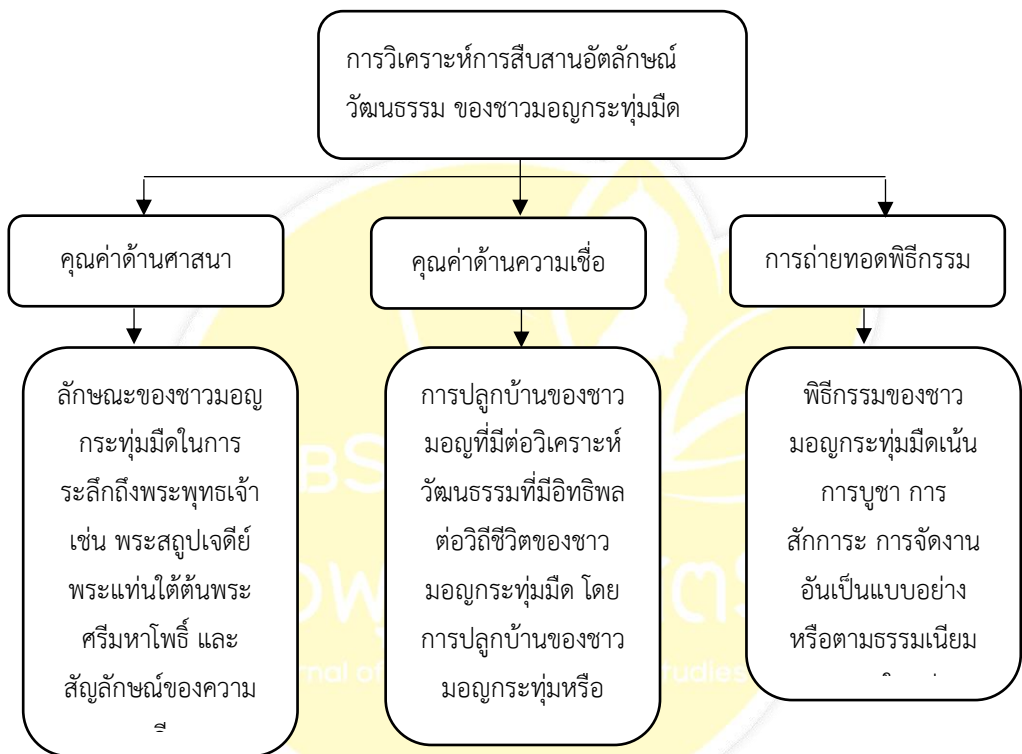
กลุ่มนี้มีความเข้มแข็งมาก ในส่วนนี้จะมีการเชื่อมโยงถึง ประเพณีแห่ง สงกรานต์วัดโพรงมะเดื่อ พิธีกรรม งานบุญ ประเพณีเลี้ยงผีเจ้านาย ภาษาท้องถิ่น แสดงให้เห็นว่า กลุ่มคนชาวลาวครั้งมีความเชื่อที่ สัมพันธ์มานานและจุดสำคัญจากการค้นพบ คือ การสันนิษฐานประวัติความเป็นมานั้นยังไม่มีการบันทึก เป็นลายลักษณ์อักษร แต่มีการพบเห็นจากการเล่าเรื่องราว และความเป็นมาอันยาวนานจากคนสมัยก่อน ปรากฏการณ์เกี่ยวกับความเชื่อและพิธีกรรม ไม่ว่าจะเป็นการทำบุญ การเจริญพุทธมนต์ ความเชื่อเรื่องผี ส่วนมากคนสมัยก่อนมองว่าการเลี้ยงผีเจ้านาย คือ เจ้าพ่อสิงหาญ หรือ เจ้าพ่อสายฟ้าแลบจะทำหน้าที่ใน การปกป้องรักษาคนในชุมชน หรือ การนับถือ ผีบรรพบุรุษ เช่น เวลาสงกรานต์จะมาทำบุญอุทิศส่วนกุศล กับผู้ที่ล่วงลับไปแล้ว จะมีการนับถือผี นับถือเจ้าประจำหมู่บ้าน และอิทธิพลของชาวลาวครั้งที่มีต่อ พระพุทธศาสนาจะเห็นว่า ในสมัยโบราณ ส่วนที่เกิดอิทธิพลจะมาจากการทำงานกลางบ้าน พิธีกรรม หรือ เรื่องความเชื่อในเรื่องผี โดยเชื่อมโยงกับพระพุทธศาสนา แต่จากเล่าเรื่องราวจะเห็นว่าลาวครั้งส่วนมาก เคยนับถือพุทธมาก่อนแล้ว แต่พออยู่เมืองไทยก็เริ่มเอาพราหมณ์เข้ามา ในส่วนของความสัมพันธ์ระหว่าง พุทธและลาวครั้งนั้นเชื่อมโยงกันโดยมี วัด บ้าน โรงเรียนเป็นจุดศูนย์รวม

2. ผลการวิเคราะห์การสืบสานอัตลักษณ์มอญในพื้นที่มอญกระทุ่มมืด พบว่า อิทธิพลต่อวิถี ชีวิตของชาวมอญกระทุ่มมืด 1) การถ่ายทอดพิธีกรรมการรำผีที่มีต่อวิเคราะห์วัฒนธรรมที่มีอิทธิพลต่อวิถี ชีวิตของชาวมอญกระทุ่มมืดการถ่ายทอดนั้นเป็นกระบวนการที่สังคมเห็นพ้องต้องกันว่าควรประพฤติ ปฏิบัติตน มีการสืบทอดกันต่อ ๆ มา โดยเป็นการถ่ายทอดในสังคมเดียวกัน การถ่ายทอดพิธีกรรมการรำผี 2) คติความเชื่อการปลูกบ้านของชาวมอญที่มีต่อวิเคราะห์วัฒนธรรมที่มีอิทธิพลต่อวิถีชีวิตของชาวมอญ กระทุ่มมืด โดยการปลูกบ้านของชาวมอญกระทุ่มหรือมอญทั่วไปต้องมีเกณฑ์ โฉลกตามที่ปฏิบัติสืบทอดกันมา 3) คติความเชื่อพิธีกรรมทางศาสนาของชาวมอญที่มีต่อวิเคราะห์วัฒนธรรมที่มีอิทธิพลต่อวิถีชีวิตของชาวมอญกระทุ่มมืดคติความเชื่อพิธีกรรมทางศาสนา โดยพิธีกรรมนั้น เป็นการการบูชา การสักการะ การจัด งานอันเป็นแบบอย่างหรือตามธรรมเนียมของคนในกลุ่มนั้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ สรัชชา เวชพฤติ (2539) ได้ทำวิจัยเรื่อง “เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม การติดต่อทางวัฒนธรรมและกระบวนการผสมผสาน ทางวัฒนธรรมในชุมชนมอญ ตำบลทรงคนอง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ” โดยศึกษา ปัจจัยภายในและภายนอกที่มีผลต่อการรักษาเอกลักษณ์และการสูญเสียเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของ มอญในอำเภอพระประแดง และกรอบแนวคิดทฤษฎีดังนี้ วัฒนธรรมการติดต่อทางวัฒนธรรม การ ผสมผสานทางวัฒนธรรม ชุมชน การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม ความทันสมัย แผนพัฒนาเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติ การศึกษาวิเคราะห์ครั้งนี้ใช้เทคนิควิจัยทางมานุษยวิทยา คือ การสังเกตอย่างมีส่วนร่วม การสำรวจลักษณะทางกายภาพและสิ่งแวดล้อมของชุมชน การสำรวจประชากร การสัมภาษณ์ผู้ให้ข่าว สำคัญ การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกและอื่น ๆ ผลวิจัยพบว่า ปัจจัยภายในช่วงรักษาเอกลักษณ์ทาง วัฒนธรรมได้แก่ ผู้นำทางศาสนาและผู้นำทางการศึกษา ส่วนปัจจัยภายนอกทำให้สูญเสียเอกลักษณ์ทาง วัฒนธรรมได้แก่ ความทันสมัย การเป็นเมือง การเป็นอุตสาหกรรม แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

แห่งชาติและสื่อสารมวลชน จากการสังเกตพบว่าเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของมอญนับวันจะลดลงไปเนื่องจากกระแสของโลกาภิวัตน์

สรุปองค์ความรู้

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย “การวิเคราะห์การสืบสานอัตลักษณ์ วัฒนธรรม ของชาวมอญกระทุ่มมืด” มีรายละเอียดตามแผนภาพดังนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์การสืบสานอัตลักษณ์ วัฒนธรรม ของชาวมอญกระทุ่มมืด” ผู้วิจัยได้กำหนดข้อเสนอแนะไว้เพื่อเป็นประโยชน์ในงานวิจัยซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ควรมีบางประเด็นที่ผู้ศึกษาหรือผู้สนใจทั่วไปรวมถึงหน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ศึกษาการวิเคราะห์การสืบสานอัตลักษณ์ วัฒนธรรม ของชาวมอญกระทุ่มมืด เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในแต่ละพื้นที่ โดยมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และควรมีนโยบายการนำการวิจัยทาง

พุทธศาสตร์ควรนำแนวศึกษาการวิเคราะห์การสืบสานอัตลักษณ์ วัฒนธรรม ของชาวมอญกระทุ่มมืดไปประยุกต์ใช้ และนำมาทำประโยชน์โดยแบ่งแยกพื้นที่ในการศึกษา

2. ข้อเสนอแนะนำผลการวิจัยไปใช้

หน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ศึกษาการวิเคราะห์การสืบสานอัตลักษณ์ วัฒนธรรม ของชาวมอญกระทุ่มมืด และควรส่งเสริมให้บุคลากรนำการวิจัยทางพุทธศาสตร์และควรนำแนวทางการวิเคราะห์การสืบสานอัตลักษณ์ วัฒนธรรม ของชาวมอญกระทุ่มมืด ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้างต่อไป

การวิจัยทางพุทธศาสตร์ในเชิงพื้นที่ ให้เห็นภาพเกี่ยวกับการวิเคราะห์การสืบสานอัตลักษณ์ วัฒนธรรม ของชาวมอญกระทุ่มมืด โดยใช้วิธีการต่างเช่น การเล่าเรื่อง หรือการนำข้อมูลเชิงประจักษ์มาใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ควรมีการศึกษวิเคราะห์การวิเคราะห์การสืบสานอัตลักษณ์ วัฒนธรรม ของชาวมอญกระทุ่มมืด มีคุณค่าต่อชุมชน และคุณค่าทางวัฒนธรรมต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กนกพร กระจำแสง (2561). “การดำรงลักษณะทางชาติพันธุ์และวัฒนธรรมมอญกระทุ่มมืด อำเภอไทรน้อย ตำบลไทรใหญ่. จังหวัดนนทบุรี: ภาควิชาการทางวาทกรรมสู่ความยั่งยืนของชุมชน”.

วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยธนบุรี. 12(28). (พฤษภาคม – สิงหาคม): 12

กลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทย (2565). โครงสร้างครอบครัว. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา:

<https://www.sac.or.th/databases/ethnic-groups/ethnicGroups/133>

ณัฐพล ธรรมสมบัติ. (2557). “การสื่อสารแบรนด์เพื่อสร้างอัตลักษณ์ของบุรุษในโฆษณา ผลิตภัณฑ์บำรุงผิวหน้าชาย กรณีศึกษา แบรินด์นี้เวีย”. การค้นคว้าอิสระ สาขาวิชาการสื่อสารเชิงกลยุทธ์. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

ทวี ธีระวงษ์เสรี (2517). สถานภาพทางกฎหมายของชาวจีนในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.

บ้านจอมยุทธ (2565). พิธีทำบุญเลี้ยงพระ. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา:

<https://www.baanjommyut.com/pratridok/ceremony/12.html>

บ้านเมือง (2565). สมานาค ‘ม่อน-มอญรามัญ’...สิ้นแผ่นดิน แต่วัฒนธรรมไม่เคยสูญสิ้น... [ออนไลน์].

แหล่งที่มา: <https://www.banmuang.co.th/news/education/156649>

บุญยงค์ เกศเทศ (2562). มอญซ่อนสยาม: ความผูกพันกับสยามในลุ่มน้ำเจ้าพระยาและท่าจีน.

มหาสารคาม: กากเขียว.

แปลก สนธิรักษ์ (มปป.). “พิธีกรรมและประเพณี”. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา.

- พระพณินันท์ รสีโย (2562). “การวิเคราะห์อัตลักษณ์ของชุมชนลาวครั้งตามหลักพระพุทธศาสนาใน จังหวัดนครปฐม”. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย.
- พลังจิต (2565). พระทิ้งบาตร ธุดงค์วัตรแห่ง... “พระมอญกระทุ่มมิด”. [ออนไลน์]. แหล่งข้อมูล: <https://palungjit.org/threads/>
- พิศาล บุญผูก (2565). ชุมชนมอญในประเทศไทย มอญกระทุ่มมิด จ.นครปฐม. [ออนไลน์]. แหล่งข้อมูล: <http://www.openbase.in.th/node/9802>
- รายงานพิเศษกองบรรณาธิการ (2544). “โดนคุณไสยปางตาย เจริญงานวิชา เลี้ยงนามพระศาสนา”. อาทิตย. 23 (1153) (มกราคม): 19.
- รายงานพิเศษศิลปวัฒนธรรม (2546). “บวชนาค ต้องทำขวัญนาค : ประเพณีของนาคอุษาคเนย์ที่ไม่มีใน อินเดียลังกา”. ศิลปวัฒนธรรม. 24 (8) (มิถุนายน): 72.
- ศรีศักร วัลลิโภดม (2534). สยามประเทศ : ภูมิหลังของประเทศไทยตั้งแต่ยุคดึกดำบรรพ์ จนถึงสมัยกรุงศรีอยุธยาอาณาจักรสยาม. กรุงเทพมหานคร: บริษัทพิมพ์เนตส์ พรินท์ติ้งเซนเตอร์.
- สร้อยชา เวชพลติ (2539). “เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม การติดต่อทางวัฒนธรรมและกระบวนการผสมผสานทางวัฒนธรรมในชุมชนมอญ ตำบลทรงคนอง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ”. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขามานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยบัณฑิตวิทยาลัย: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุภรณ์ โอเจริญ (2541). มอญในเมืองไทย, โครงการหนังสือชุด “ประเทศเพื่อนบ้านของไทยในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้”. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุวิทย์ ทองศรีเกตุ (2524). “การศึกษาวิเคราะห์อิทธิพลของศาสนาพราหมณ์ที่มีต่อพฤติกรรมทางศาสนาของพุทธศาสนิกชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช”. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศาสนาเปรียบเทียบ. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- เสฐียร โกเศศ (2524). การศึกษาประเพณีไทย. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: ราชบัณฑิตยสถาน.
- อรสา เงินฉาย (2550). “การศึกษาสภาพวัฒนธรรมของชุมชนชาวมอญเกาะเกร็ดอำเภอบางเกร็ด จังหวัดนนทบุรี”. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภูมิศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Charles F. Keyes (1997). “Ethnic groups, ethnicity”, in The Dictionary of Anthropology. Oxford: Blackwell Publishers.

